

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**MERJENJE VREDNOSTI DOBREGA IMENA PO NOVEM STANDARDU
MSRP 3**

Ljubljana, marec 2011

MIRA GRABELJŠEK

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom _____, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 Opredelitev dobrega imena	2
1.1 Delitev dobrega imena glede na nastanek	3
1.2 Delitev dobrega imena po vsebini	4
1.2.1 Neopredmetena sredstva pri prevzemu.....	4
1.2.2 Dobro ime	5
2 Obračun dobrega imena po MSRP 3, MRS 36 in MRS 38.....	7
2.1 Prehod na prevzemno metodo	8
2.1.1 Manjšinski oziroma neobvladujoči delež	9
2.1.2 Prevzemi v več stopnjah	10
2.1.3 Pogojni nakup	10
2.1.4 Stroški prevzema	11
2.2 Oslabitev dobrega imena	11
2.2.1 Denar ustvarjajoča enota in nadomestljiva vrednost	11
2.2.2 Postopek preverjanja oslabitve	13
2.2.3 Razkritja.....	13
3 Vrednotenje podjetja in nastanek dobrega imena	14
3.1 Vrednotenje po metodi diskontiranih denarnih tokov	15
4 Prevzem trgovskega podjetja Beta	16
4.1 Prevzem v več stopnjah (iz 25% na 75% delež).....	16
4.1.1 Izračun neobvladujočega deleža po proporcionalni metodi čistih sredstev.....	18
4.1.2 Izračun neobvladujočega deleža po metodi celotne poštene vrednosti	18
4.1.3 Konsolidacija in knjiženje	19
4.2 Periodično preverjanje oslabitve dobrega imena.....	20
LITERATURA IN VIRI	23

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vrste dobrega imena glede na nastanek	6
Tabela 2: Izračun dobrega imena v primeru neobvladujočega deleža	9
Tabela 3: Izračun vrednosti podjetja B z odbitki	17
Tabela 4: Bilanca podjetja B na dan 1. januar 2010	17
Tabela 5: Izračun dobrega imena (MSRP 3).....	18
Tabela 6: Izračun dobrega imena	18
Tabela 7: Konsolidirano poročilo poslovne združitve	19
Tabela 8: Denar ustvarjajoča enota na dan 1. januar 2010	20
Tabela 9: Korak 1 za testiranje oslabitve enote	20
Tabela 10: Slabitev sredstev	21
Tabela 11: Enota po oslabitvi.....	21

KAZALO SLIK

Slika 1: Nastanek dobrega imena.....	2
Slika 2: Izračun dobrega imena.....	3
Slika 3: Postopek za določitev novega neopredmetenega sredstva pri prevzemu	5
Slika 4: Metoda diskontiranih denarnih tokov	15

UVOD

Obravnavanje prevzemov in združitvev je že od nekdaj zanimivo področje. Veliko raziskav je poskušalo odkriti ali združitve podjetji (sinergijski učinki) res ustvarjajo dodatno vrednost in kako upravičene so nakupne cene podjetji. Rezultati so pokazali različne ugotovitve, odvisne od trga in časa, ki so ga raziskovali. Dejstvo pa je, da želi vsak investitor sam oceniti in spremljati poslovne odločitve podjetja v katerega investira. Prevzemi in združitve so lahko bistven dejavnik tako uspehov kot izgub podjetij. Med leti 1980 in 1990, ko se je ta dejavnost močno razmahnila, se je pokazala potreba po ureditvi in poenotenju postopkov v računovodstvu.

Postopki vrednotenja podjetja so celoviti in jih je težko objektivno oceniti. Pri vrednosti nekega podjetja nas najbolj zanimajo bodoče koristi, ki nam jih bo le-to nudilo v prihodnosti. Te bodoče koristi pa so odvisne od trga na katerem podjetje deluje, gospodarskega okolja, notranjih lastnosti podjetja in podobno. Večino teh dejavnikov je mogoče le oceniti, kajti natančno se jih ne da predvideti. Vrednotenje podjetja torej posledično poda le oceno vrednosti in se šele s časom ugotovi, kako realna je bila ta ocena.

Računovodska stroka je imela oteženo delo pri tem, kako investicije v obliki prevzemov in združitvev vključiti v računovodske izkaze, da bodo kazali realne vrednosti in s tem omogočili investitorjem spremljanje uspešnosti in smotrnosti takih poslovnih odločitev. Ameriški Odbor za finančno-računovodske standarde (angl. *Financial Accounting Standards Board*, v nadaljevanju: FASB), ki je pristojen za organizacijo in delovanje računovodske stroke v Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA), je prvi leta 2001 sistematično uredil to področje. Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (angl. *International Accounting Standards Board*, v nadaljevanju IASB), ki pa je podobno združenje na področju Evropske unije, je temu sledil in leta 2004 izdal Mednarodne standarde računovodskega poročanja (v nadaljevanju: MSRP), kjer v tretjem standardu (v nadaljevanju: MSRP 3), z naslovom Poslovne združitve, ureja to področje (IASB, International Accounting Standards Committee Foundation, 2011).

Od leta 2001 poteka skupni projekt IASB in FASB o poenotenju računovodskih standardov poročanja. Namen skupnega projekta je omogočanje večje primerljivosti finančnih izkazov in preko njih predvsem uspešnosti podjetij. Cilj poenotenja je, da bi tudi podjetja v ZDA prevzela MSRP kot obvezujoče standarde in tako prestopila iz ameriških splošno sprejetih računovodskih načel, po katerih sedaj poročajo. Glavni problem pri poenotenju je v raznolikosti okolja v katerih delujejo podjetja v ZDA in v Evropi. Finančni viri, katerih se poslužujejo podjetja v Evropi z namenom financiranja svoje rasti in razvoja, so še vedno v veliki večini bančni krediti. V Evropi torej vrednost delnic in obveznic podjetja na trgu ne vpliva toliko na zmožnost pridobitve finančnih sredstev za svojo rast in razvoj. Banke analizirajo kreditno sposobnost podjetja na drugačnih podatkih, kateri navadnim investitorjem večinoma niso dostopni. V ZDA je položaj popolnoma drugačen. Na teh trgih se podjetja velikokrat financirajo z izdajo novih delnic ali pa obveznic. Kako visoko ceno bodo lahko postavile in koliko kapitala bodo s tem zbrale, je popolnoma odvisno od tega, kako širši trg zaupa v podjetje in njegovo dobičkonosnost. Glavna

podlaga širše javnosti za oceno vrednosti podjetij pa so njihova finančno - računovodska poročila. Glede na to, da se okolja v katerih delujejo podjetja na teh dveh celinah bistveno razlikujejo, je zaradi strmenja po poenotenju standardov potrebno v MSRP upoštevati vse specifične karakteristike trgov.

IASB je v času od uveljavitve standarda MSRP 3 le-tega že nekajkrat dopolnil in spremenil. Leta 2008 je izdal prenovljen (revidiran) standard – MSRP 3(R), vendar je tudi ta doživel že manjše popravke.

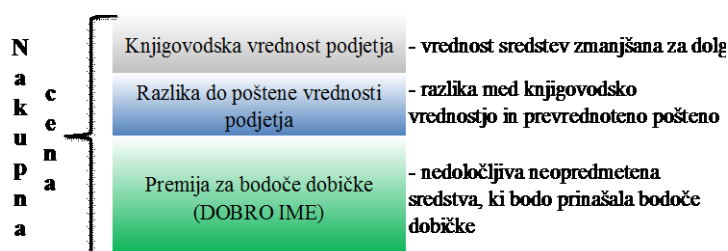
V tej diplomski nalogi želim preučiti računovodenje dobrega imena po MSRP 3 (2009). Oceniti želim vpliv prenovljenih standardov na podjetja in njihove investitorje ter preveriti, če so standardi dosegli svoj namen večje preglednosti in zanesljivosti.

1 OPREDELITEV DOBREGA IMENA

Prezemi in združitve podjetij so se v zadnjem času zelo razširili. Po mnenju večine podjetnikov je bolj smotrno prevzeti podjetje, tudi v primeru ko ne deluje optimalno, in ga prestrukturirati, kot pa ustanovljati nova podjetja. Prednost je v tem, da so nekateri sistemi in infrastruktura v podjetju že zgrajeni. Dejavnosti, ki v podjetju potrebujejo čas za vzpostavitev in razvoj, so tako že delujoče. Dober primer so zaposleni v podjetju, trženjske strategije, strokovna znanja vodilnih kadrov in podobno. Prednost pred novonastalimi podjetji imajo že ustanovljena podjetja tudi s tem, ker lahko vidimo kako jih sprejema trg. Glede na uspešnost poslovanja, zmožnost prodaje svojih produktov in uspešnega kljubovanja svojim konkurentom se podjetje uvršča na trg ter ustvari zaupanje v njegovo dolgoročno zmožnost preživetja. Vsi omenjeni dejavniki vplivajo na odločitve podjetji, ko se raje odločijo za prevzem namesto za ustanavljanje novih enot. Kadar torej podjetje oceni, da je lažje in stroškovno bolj učinkovito prevzeti že obstoječe podjetje, ki deluje na trgu, je pripravljen zanj plačati večjo ceno od poštene vrednosti njegovih sredstev.

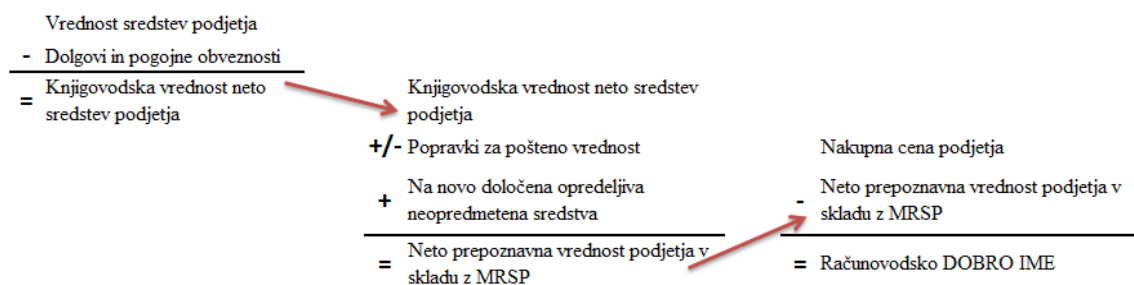
Dobro ime (angl. *goodwill*) nastane, ko prevzemnik v nakupno ceno podjetja vključi premijo za bodoče dobičke prevzetega podjetja. Ta premija presega pošteno vrednost sredstev podjetja, kajti vključuje še dejavnike, ki so omenjeni v prejšnjem poglavju in na podlagi katerih prevzemnik meni, da mu je s prevzemom zagotovljena finančna korist (Herring, 2002).

Slika 1: Nastanek dobrega imena

Premija za bodoče dobičke, ki jih bo nudilo prevzeto podjetje, je v računovodskih izkazih zabeležena kot dobro ime. Presežek vrednosti podjetja nad računovodsko vrednostjo in nad pošteno vrednostjo podjetja je premija za bodoče dobičke. Poštena vrednost podjetja je knjigovodska vrednost, prevrednotena in popravljena glede na tržne vrednosti sredstev v lasti prevzetega podjetja (Brealey, Myers & Franklin, 2006). Podjetja definirajo ta presežek v nakupni ceni z ustaljeno infrastrukturo, ki jo je prevzeto podjetje ustvarilo, obstoječo bazo strank, tehničnim znanjem, strokovnim znanjem vodilnih kadrov, možnosti sinergijskih učinkov, dobičkonosnosti po združitvi in podobnih drugih faktorjev, ki jih računovodsko ni lahko izmeriti (Fridson & Alvarez, 2002). Prenovljeni standardi omogočajo, da vsa neopredmetena sredstva, ki izpolnjujejo pogoj opredeljivosti, ločimo od dobrega imena in jih vključimo v bilanco stanja samostojno (PWC1, 2010).

Slika 2: Izračun dobrega imena

1.1 Delitev dobrega imena glede na nastanek

Podjetje v času svojega delovanja ustvarja infrastrukturo, ki mu zagotavlja dolgoročno rast in razvoj. Med te dejavnike spadajo tako opredmetena kot neopredmetena sredstva podjetja, pri čemer pa za veliko neopredmetenih sredstev velja, da jih je težko računsko izmeriti ali jim določiti vrednost. Še težje bi bilo čez nekaj časa preverjati, če je ocenjena vrednost poštena vrednost in slediti, kako se spreminja. Jasen primer so tu zaposleni v podjetju, ki so močan temelj uspešnosti. Dokler torej ni jasne metode merjenja in vrednotenja vseh teh neopredmetenih dejavnikov, velja, da se vključuje v računovodska poročila podjetja le taka, ki so jasno definirana in izmerljiva (Suntharee, 2010).

Pri poslovnih združitvah pa je situacija malo drugačna, kajti ravno takšni skriti dejavniki vplivajo na prodajno ceno, višjo od knjigovodske vrednosti podjetja. V tem primeru je bolj smiselno, da se te dejavnike definira in oceni, saj je njihova vrednost za prevzemnika realna in izmerljiva. Ob prevzemu se z nakupom podjetja te skriti dejavniki ovrednotijo in plačajo, zato jih lahko uvrstimo v konsolidirane računovodske izkaze prevzemnika. Določijo se torej neopredmetena sredstva po kriteriju opredeljivosti, preostala razlika do nakupne cene pa tvori postavko dobrega imena. Pri tem se neopredmetena sredstva amortizirajo, medtem ko se dobro ime le testira na letni ravni, če dosega svojo vrednost.

Podjetje ustvari notranje dobro ime (ali slabo ime), vendar pa se le-ta ne prizna v računovodskih izkazih, razen v primerih prevzemov ali združitve. Prevzeto dobro ime se prizna v konsolidirani bilanci prevzemnika in postane edina bilančna postavka, ki se giblje le v eno smer. Lahko ga slabimo v primeru, če ugotovimo, da je v nekem obdobju manjše od vrednosti na bilanci. Kadar je izračunana vrednost dobrega imena večja od bilančne vrednosti, se postavka ne prevrednoti.

1.2 Delitev dobrega imena po vsebini

Dobro ime je po vsebini neopredmeteno sredstvo. Nastane kot razlika med prevzemno vrednostjo in pošteno vrednostjo čistega premoženja. Knjigovodsko vrednost premoženja prevzetega podjetja je potrebno povečati (ali zmanjšati) za razlike med knjigovodskimi in poštenimi vrednostmi v bilanci stanja prevzetih sredstev ter neopredmetenih sredstev, ki jih identificira prevzemnik ob prevzemu. V nadaljevanju opisujem, katera so ta sredstva:

1.2.1 Neopredmetena sredstva pri prevzemu

Definicija MRS 38 opredeljuje, da neopredmetena sredstva nastajajo, ko podjetja porabljajo dejavnike ali prevzemajo obveznosti za pridobivanje, razvijanje, vzdrževanje ali povečevanje neopredmetenih dejavnikov kot so znanstveno ali strokovno znanje, oblikovanje in izvajanje novih procesov ali ureditev, licence, industrijska lastnina, tržno znanje in blagovne znamke (MRS 38, 2009).

Neopredmetena sredstva, ki nastanejo pri prevzemu, razdelimo na pet skupin (MSRP 3, 2009):

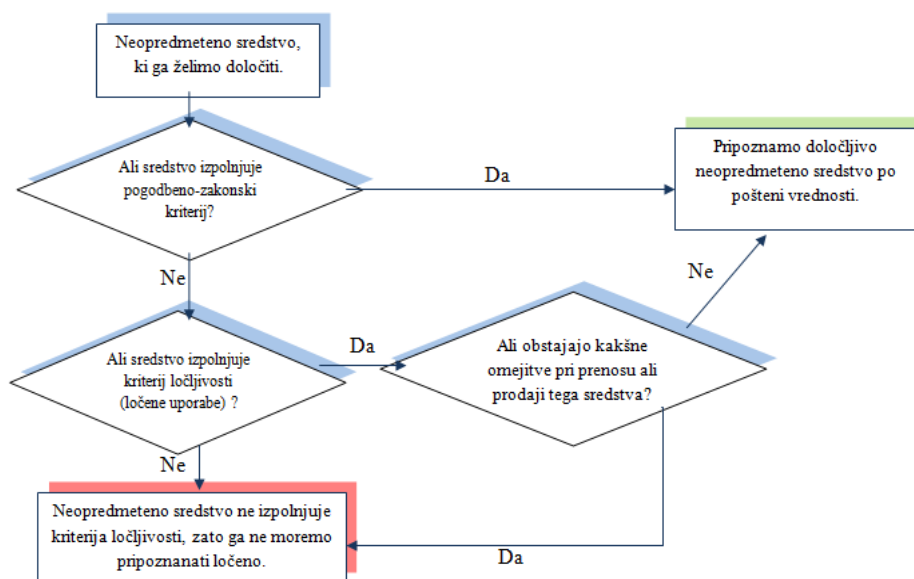
1. Na podlagi pogodb glede **trženja** pripoznavamo blagovne znamke, celotno podobo podjetja, internetne domene, logotipe, konkurenčne klavzule, trgovska imena in izdajateljske naslove ter tržne deleže.
2. V zvezi s **strankami podjetja** pripoznavamo sezname kupcev, pogodbe in dogovore s kupci, poslovna razmerja z odjemalci ali dobavitelji, poštenost odjemalcev ipd.
3. S pogodbami na področju **umetnosti** lahko pripoznamo umetnostna, glasbena in literarna dela, fotografije, video in avdio posnetke ter filme.
4. Na **tehnološkem področju** se lahko pripoznajo patentna tehnologija, baze podatkov, programska oprema, programske kode, kemični in biološki procesi, ne-patentirana tehnologija ter tehnologija za raziskave in razvoj, zmogljivostne kvote, proste proizvodne zmogljivosti, računalniški programi...
5. Ostala, **izključno na pogodbah temelječa** neopredmetena sredstva, pa so pogodbe o oglaševanju, dovoljenja za opravljanje dejavnosti, licence in dogovori, pogodbe o franšizi, gradnja in dovoljenja za gradnjo, oskrba in servis, poslovodstvo, najemne pogodbe in pravice za oddajanje, hipotetične pravice, ribolovne pravice, uvozne, patenti, avtorske pravice.

MRS nadalje določa, da mora neopredmeteno sredstvo, ki se lahko uvrsti v bilanco stanja, izpolnjevati lastnosti razpoznavnosti, možnost obvladovanja dejavnikov ter omogočati obstoj prihodnjih gospodarskih koristi. V primeru, da neopredmeteno sredstvo ne zadošča vsem tem predpogojem, se vrednost porabe pri njegovi pridobitvi ali nastanku znotraj podjetja pripozna kot odhodek, ko se pojavi. Možno pa je, da je sredstvo prevzeto pri poslovni združitvi in takrat tvori del dobrega imena, ki se pripozna na dan prevzema.

Če so neopredmetena sredstva določljiva, se ocenijo ločeno od dobrega imena. Pri ugotavljanju kriterija določljivosti pa je IASB določil naslednji postopek:

Slika 3: Postopek za določitev novega neopredmetenega sredstva pri prevzemu

Vir: PWC, A Global Guide to Accounting for Business Combinations and Noncontrolling Interests, 2009, str. 181.

V postopku določitve neopredmetenega sredstva je potrebno ugotoviti ali sredstvo izpolnjuje pogodbeno-zakonski kriterij ali kriterij ločljivosti. Treba je ugotoviti, če ima podjetje neopredmetena sredstva, ki izhajajo iz pogodbenih ali drugih pravnih pravic. Taka neopredmetena sredstva se pripozna in določi. Kriterij ločljivosti pa zahteva, da je sredstvo mogoče uporabljati samostojno, da obstajajo primeri prodaje in nakupa takega sredstva, oziroma da je sredstvo ločljivo v povezavi s pogodbo, drugim sredstvom ali obveznostjo. Kljub izpolnjevanju kriterija ločljivosti pa neopredmetenega sredstva ni mogoče pripoznati v primeru, da so prenosi ali prodaje takega ločljivega sredstva zakonsko ali pogodbeno omejeni (PWC, 2009).

Potem ko smo ugotovili, da so neopredmetena sredstva pripoznavna, je merjenje le-teh prepuščeno podjetjem samim. Zaenkrat še ni enotnih kriterijev in postopkov, kako bi ta sredstva najbolj natančno ocenili. Zato se na tem področju računovodska stroka zanaša na cenilce vrednosti, da pri prevzemu natančno analizirajo in postavijo vrednost posameznega sredstva na novo določeno neopredmeteno sredstvo. Težave glede merjenja teh sredstev pa pogosto vplivajo tudi na to, da se jih pripozna manj kot jih je v resnici.

1.2.2 Dobro ime

Dobro ime je torej neopredmeteno sredstvo, katerega ni mogoče uvrstiti v druge kategorije neopredmetenih sredstev. Kvantitativno je dobro ime celoten presežek vrednosti podjetja nad

njegovo pošteno vrednostjo, vključno z vrednostjo na novo pripoznanih sredstev, medtem ko je kvalitativno lahko njegov izvor sestavljen iz več komponent.

IASB je določil, da je vsebinsko lahko dobro ime sestavljeno iz šestih komponent (Johansson, Hjelström & Hellman, 2010).

Tabela 1: Vrste dobrega imena glede na nastanek

Komponenta dobrega imena	Vzrok nastanka
1. Konservativno merjenje	Prenizko ocenjena poštena vrednost sredstev, nad knjigovodsko vrednostjo.
2. Konservativno priznavanje	Premalo ali nič na novo pripoznanih neopredmetenih sredstev.
3. Element dobičkonosnosti	Zmožnost prevzetega podjetja, da dosega nadpovprečne rezultate.
4. Sinergijski učinki	Možnost znižanja stroškov in povečanja dobička zaradi združitve.
5. Napaka pri vrednotenju sredstev	Prepozno odkrite napake.
6. Preplačilo glede na uspešnost podjetja	Slaba pogajalska moč.

Vir: S.E. Johansson, T. Hjelström & N. Hellman, Goodwill components and impairment tests under conservative accounting: A theoretical evaluation, 2010, str. 40.

Po MSRP 3 je temeljno dobro ime le tretja in četrta komponenta. Pri natančnem vrednotenju prevzetega podjetja naj bi se vrednost dobrega imena izračunala kot dobičkonosnost prevzetega podjetja in pričakovani učinki sinergij po združitvi.

Temeljno dobro ime vsebuje neopredmetena sredstva, ki jih ni mogoče samostojno vrednotiti, vendar prevzemnik od njih pričakuje bodoče koristi. Najbolj jasen primer komponente dobičkonosnosti dobrega imena so zaposleni v podjetju. Na tem področju je bilo narejenih že nekaj raziskav glede tega, kako kvantitativno ovrednotiti človeške vire v podjetju. Ovržen je namreč pristop vrednotenja človeških virov le na podlagi stroška izobraževanja zaposlenih. IASB meni, da delovna sila ne izpolnjuje kriterija obvladovanja in zato ne dopušča, da bi se dejavnik samostojno vključeval v računovodske izkaze. Drugačen primer so investicije v trženjske kampanje. Tudi to spada pod neopredmetena sredstva, vendar je težko vrednostno določiti njihove učinke, pri čemer je vrednotenje neutemeljeno le na podlagi stroška za te kampanje. V teh primerih torej prevzemnik subjektivno oceni predvidene vrednosti, ki temeljijo na pričakovanih koristi v prihodnosti (Morricone, Oriani & Sobrero, 2009).

Glavni razlog za združitvev podjetij so pričakovani učinki sinergije. Podjetje torej predvideva, da bo z združitvijo z drugim podjetjem bolj konkurenčno na trgu, če bosta obe združeni podjetji delovali v isti panogi, kajti tako se lahko znižajo določeni stroški na podlagi ekonomije obsega; oziroma se pri vertikalni združitvi znižajo stroški celotnega proizvodnega procesa in na novo združeno podjetje posledično doseže večje dobičke. Predvidene koristi sinergij je mogoče dokaj

natančno izračunati, vendar pa jih pred realizacijo ni mogoče vključiti k bilanci stanja med druge postavke kot dobro ime.

V realnosti je vrednotenje podjetij kompleksno področje, ki temelji na oceni več subjektivnih komponent. Od ocenjevalca zahteva, da predvideva, kako se bo trg, na katerem nastopa ocenjeno podjetje, razvijal v prihodnosti. Posledica tega je, da se skozi nenatančno oceno prevzetega podjetja v vrednosti bilančne postavke dobrega imena uvrstijo tudi ostale štiri komponente.

V primeru prvih dveh komponent vsebuje dobro ime zaradi konservativne ocene poštene vrednosti sredstev prevzetega podjetja tudi vrednosti, ki bi jih morali pripisati preostalim sredstvom v bilanci podjetja. Če pošteno vrednost podjetja določimo prenizko, imajo sredstva premajhno vrednost, medtem ko je razlika vrednosti združena v postavki dobrega imena. Neopredmetena sredstva so problematično področje v računovodstvu, ker jih je večinoma zelo težko meriti. Problem konservativnega priznavanja pa nastane, ko podjetje ne loči od dobrega imena vseh na novo pripoznanih neopredmetenih sredstev. Dobro ime lahko ima prav tako previsoko vrednost (Ferrari & Montanari, 2010).

Zadnji dve komponenti pa sta posledica napak pri vrednotenju podjetja, ki so bile odkrite šele kasneje in jih v času do prevzema ni bilo mogoče ugotoviti, lahko pa so tudi slabe pogajalske sposobnosti kupca. Kupcev je lahko več za neko podjetje, ki med seboj tekmujejo za nakup. Naloga posloводства pa je, da dobro ocenijo po kateri ceni nakup ni več smiseln in odstopijo od nakupa. V primeru napak je nujno potrebno, da se po ugotovitvi dobro ime zmanjša in odpiše v višini kot znašajo napake. Po MSRP 3 imajo podjetja po datumu prevzema še 12 mesecev časa, da popravijo napake in računovodske izkaze. Kadar pa do ugotovitve ali popravka napak ne pride pravočasno, te ostanejo v vrednosti dobrega imena (Johansson, Hjelström & Hellman, 2010).

2 OBRAČUN DOBREGA IMENA PO MSRP 3, MRS 36 IN MRS 38

Ugotavljanje najbolj primerne metode računovodenja dobrega imena, ki nastane pri združitvah in prevzemih podjetji, je bilo predmet razpravljanj že v začetku dvajsetega stoletja. Leta 1993 je IASC (predhodnik IASB) posodobil Mednarodne računovodske standarde (v nadaljevanju MRS), točneje 22. standard - Poslovne združitve, s katerim je prepovedal takojšnjo slabitev dobrega imena po združitvi ali prevzemu. Obravnava dobrega imena je takrat doživela velik preobrat, kajti računovodstvo je začelo priznavati dobro ime kot sredstvo podjetja, ki se ga uvrsti na bilanco stanja podjetja. Dobro ime se je nato enakomerno časovno amortiziralo glede na njegovo relevantno življenjsko dobo (Deloitte, 2010).

FASB je leta 2001 sprejel računovodske standarde z naslovom Statement of Financial Accounting Standards (v nadaljevanju SFAS). V standardu SFAS 142, z naslovom Dobro ime in druga neopredmetena sredstva, je odpravil amortizacijo dobrega imena in ga nadomestil z

metodo slabitve le-tega. IASB je po zgledu ameriških načel leta 2004 sprejel nove standarde na tem področju – MSRP 3 (EU Komisija, 2008).

Namen novega standarda na področju prevzemov in združitvev je prehod iz amortiziranja dobrega imena na izključno oslabitveno metodo in ukinitvev združevalne metode računovodenja združitvev. Sprememba je zelo radikalna, kajti vsebuje močno spremenjen način računovodenja (Moherle, Reynolds-Moherle & Wallace, 2001).

Slovenski računovodski standardi (v nadaljevanju SRS) so bili leta 2006 prav tako prenovljeni z namenom večje skladnosti z MSRP. Dobro ime je obravnavano v obeh enako, medtem ko se v nekaterih drugih vidikih obračunavanja združitvev SRS tudi sklicujejo na MSRP 3. SRS so torej na obravnavanem področju usklajeni z MSRP, slednji so celo bolj natančni in podrobni, zato se bom v svoji diplomski nalogi bolj sklicevala na mednarodne standarde.

2.1 Prehod na prevzemno metodo

Prevzemna metoda predpisuje način, po katerem združimo računovodske izkaze obeh združenih družb in obračun stroškov nastalih z združitvijo. Predhodna pravila za računovodenje prevzemov in združitvev so dopuščala izbiro med nakupno metodo, kjer je v bilancah nastalo dobro ime, ki se je nato amortiziralo, in združitveno metodo, kjer so se bilančne postavke enostavno seštele, presežek nakupne cene pa se je odpisal ob nastanku. Pri uporabi združitvene metode tako ni bila jasno razvidna velikost investicije, hkrati pa je bilo onemogočeno spremljanje smotrnosti in učinkovitosti investicije. Tudi nakupna metoda s postopkom enakomerne časovne amortizacije dobrega imena je dopuščala nerealno obravnavanje investicije. V Evropi je amortizacijska doba trajala od 5 do 20 let, kjer je večina podjetij uporabljala 5-letno dobo, medtem ko je bila ZDA dovoljena do 40-letna amortizacija.

Glede na to, da je izbira metode obračuna prevzema ali združitve močno vplivala na finančne rezultate podjetja, so novi standardi to onemogočili. Nakupno metodo so določili za edino možno v primeru prevzemov in združitvev, ker le-ta omogoča nastanek dobrega imena.

Standardi MSRP 3 zahtevajo uporabo prevzemne metode, ki pa je podobna nakupni metodi z nekaj dodatnimi spremembami. Po prevzemni metodi je torej potrebno (MSRP 3, 2009):

1. identificirati prevzemnika,
2. jasno določiti dan prevzema,
3. pripoznati in ovrednotiti sredstva, ki so predmet prevzema, obveznosti, katere so vezane na prevzem ter neobvladujoče deleže, če so prisotni,
4. pripoznati in ovrednotiti dobro ime ali pa dobiček pri prevzemu (kadar je nakupna cena manjša od knjigovodske vrednosti sredstev) .

Razlog za novo metodo obračunavanja je potreba po opredelitvi obvladujočega podjetja v novo nastali skupini podjetij. Vrednotenje po tej metodi uporablja le vrednotenje sredstev po pošteni

vrednosti in določi za dan prevzema točno tisti dan, ko preide večinsko lastništvo v obvladovanje prevzemnika. Na ta dan se izmeri poštena vrednost sredstev in nastane dobro ime glede na nakupno ceno.

2.1.1 Manjšinski oziroma neobvladujoči delež

Kadar predmet prevzema ni celoten 100% delež podjetja, imamo dve možnosti za ugotavljanje dobrega imena: proporcionalno dobro ime in celovito dobro ime. Prav to je prinesel prenovljen standard MSRP 3. Izbor metode merjenja neobvladujočega deleža oziroma manjšinskega kapitala pa vpliva na višino dobrega imena in je ključnega pomena, ker vpliva tudi na poslovni rezultat preko slabitve dobrega imena. Vse predhodne kapitalske deleže je prav tako potrebno pripoznati po pošteni vrednosti z izkazovanjem učinka, in sicer neposredno v izkazu poslovnega rezultata.

Razlika v izmeri dobrega imena nastane glede na izračun vrednosti neobvladujočega deleža (MSRP 3, 2009):

1. Polno dobro ime izračunamo tako, da pošteno vrednost čistih sredstev ugotavljamo pri neobvladujočem deležu posebej, prav tako kot pri obvladujočem deležu. V tem primeru pripada del dobrega imena tudi neobvladujočem deležu.
2. Proporcionalno dobro ime pa izračunamo po bolj preprosti metodi. Neobvladujoči delež izračunamo glede na odstotek poštene vrednosti vseh čistih sredstev, pri čemer dobro ime pripada le obvladujočemu deležu.

Če ponazorimo s primerom, kjer so čista sredstva po pošteni vrednosti vredna 1.000 EUR. Predmet nakupa je 75% delež po ceni 800 EUR. Neobvladujoči delež znaša torej 25%. Dobro ime lahko izračunamo na dva načina kot je prikazano v Tabeli 2.

Tabela 2: Izračun dobrega imena v primeru neobvladujočega deleža

	<u>Polno dobro ime</u>	<u>Proporcionalno dobro ime</u>
Čista sredstva po pošteni vrednosti	1.000 €	1.000 €
Neobvladujoči delež (25%)	280 €	250 €
Čista sredstva, ki so predmet nakupa (75%)	720 €	750 €
Nakupna cena	800 €	800 €
DOBRO IME	80 €	50 €

Metoda, s katero neobvladujoči delež proporcionalno ocenimo, nam v izračunu predstavlja manjšo vrednost dobrega imena. Razlog je ta, da se dobro ime ni izračunalo posebej za neobvladujoči delež. Pri metodi polnega dobrega imena del končne vrednosti pripada neobvladujočemu deležu, tako da na večinski delež realno pripada enak znesek, le zabeležen je skupaj in zato ima večjo vrednost. Razlika med določenimi vrednostmi se bo s časom izničila, ko se bo investicija vrednotila za slabitev dobrega imena. Uporaba proporcionalne metode vrednotenja neobvladujočega deleža bo v primeru manj uspešnega poslovanja izkazovala manjšo stopnjo slabitve dobrega imena v prihodnosti.

2.1.2 Prevzemi v več stopnjah

Podjetja se prevzemajo tudi v več stopnjah. Najprej drugo podjetje vstopi z manjšim deležem kot investitor, kasneje pa, če je zadovoljno s poslovanjem, dokupi še dodatne deleže. Pomembna sprememba na kateri sloni prenovljeni MSRP 3 se navezuje na pridobitve oziroma odtujitve poslovnih deležev v več stopnjah. Zaradi povsem praktičnih omejitev pri izračunu dobrega imena in prepoznavanja pridobljenih čistih sredstev po pošteni vrednosti pri vsakem nakupu, so večstopenski nakupi predstavljali veliko težav. V računovodskem standardu MSRP 3 se opravi obračun poslovne združitve zgolj v trenutku, ko prevzemna družba pridobi obvladujoči delež in ne vpliva na vse prehodne in poznejše pridobitve poslovnih deležev (KPMG, 2008).

Slika 3: Prevzem v več stopnjah

Vir: A. Simmonds & R. Ware, Practical Issues arising from IFRS 3 Business Combinations, 2010, str. 9.

Obračun poslovne združitve se opravi zgolj v trenutku, ko prevzemna družba pridobi obvladujoči delež. To ne vpliva na vse prehodne in poznejše pridobitve poslovnih deležev, ki se poračunavajo v kapitalu. Predhodno pridobljeni deleži se na datum prevzema še enkrat ocenijo po pošteni vrednosti, nato pa se morebitni dobički ali izgube iz tega naslova poračunajo v izkazu poslovnega izida. S tem pristopom obračunajo predhodne pridobitve, kakor da bi jih prevzemnik na dan prevzema prodal in nato naenkrat ponovno kupil celoten večinski delež. Tako se lahko vse spremembe vrednosti predhodno pridobljenih deležev poračunajo v izkazu poslovnega izida in ne v vrednotenju prevzetega podjetja.

2.1.3 Pogojni nakup

Ena izmed možnih oblik prevzema je prevzem s pogojno kupnino. Dogovorjena kupnina je v tem primeru odvisna od nastanka ali uresničitve določenih dejavnikov v prihodnosti. V večini primerov prevzemnik plača v času pridobitve pavšalni znesek z obljubo, da nameni več (pogojna kupnina), če so določena merila izpolnjena v določenem časovnem obdobju (MSRP 3, 2009).

Kupnina se tu obravnava kot da so pogoji izpolnjeni in se bo izplačala v celoti. Ovrednoti se torej podjetje na dan prevzema, ko tudi sicer nastane dobro ime. Dobro ime vsebuje pogojno

kupnino in vse nadaljnje spremembe se kasneje izkazujejo le še v izkazu poslovnega izida. Kadar je dejanska kupnina večja od ocenjene, je to le dodaten strošek v tem poslovnem letu, medtem ko se vrednost dobrega imena ne spreminja. V obratnem primeru, ko je kupnina manjša, se dobro ime slabi.

2.1.4 Stroški prevzema

Pri prevzemu nastanejo stroški povezani z odvetniki, računovodji, cenilci vrednosti in bankami, ki za podjetja niso zanemarljivi. Standard MSRP 3 je prinesel spremembo, da se teh stroškov ne prišteva več k nakupni ceni, prav tako se jih ne vključuje v vrednosti na bilancah stanja. Ti stroški namreč bremenijo neposredno poslovni rezultat obdobja, v katerem je prišlo do poslovne združitve (KPMG, 2008).

2.2 Oslabitev dobrega imena

Več let po prevzemu spremljamo uspešnost naše investicijske odločitve in pričakujemo, da bo leta dosegala določene uspehe. Z vidika računovodskih standardov pa je pomembno, da spremljamo uspešnost prevzetega podjetja prek dobrega imena, po pošteni vrednosti. Dobro ime je IASB opredelil kot sredstvo za katerega ni mogoče zanesljivo izmeriti dobe uporabnosti. Kljub temu, da doba uporabnosti ni določljiva, to ne pomeni, da je neskončna. Rešitev je torej določena tako, da je treba vrednost dobrega imena večkrat preverjati.

Na splošno je zmotno prepričanje, da se oslabitve pojavljajo le, ko podjetja delujejo z izgubo. V podjetju se nekatera sredstva ovrednotijo glede na bodoče poslovne učinke in takrat, ko ne dosežejo načrtovane vrednosti, po kateri je bilo podjetje prevzeto. V tem primeru je treba dobro ime oslabiti. Določeni dejavniki nas opozarjajo na to, da dobro ime ne bo uspelo doseči načrtovanih učinkov. Oslabitev lahko povzročijo zunanji ali notranji dejavniki. Med zunanje uvrščamo velike spremembe v tržni vrednosti sredstva, spremembe v gospodarskem, tržnem in zakonodajnem okolju podjetja, ekonomske spremembe, izmed katerih je najpomembnejša sprememba obrestnih mer, ki vpliva na spremembo diskontnega faktorja. Notranje spremembe pa se nanašajo neposredno na sredstvo, ki je nosilec vrednosti. Kadar podatki podjetja kažejo na to, da sredstvo deluje slabše od pričakovanja, je zastarelo, ali je fizično poškodovano, obstaja razlog, da se ponovno preveri njegova vrednost. Podjetje se lahko odloči za drugačno uporabo sredstva; v primerih prestrukturiranja se sredstvo lahko prav tako poveča ali zmanjša uporabnost. Ko torej nastopi eden ali več teh dejavnikov, je treba sredstva, na katera vplivajo, še enkrat vrednotiti in tako preveriti, če jih je potrebno oslabiti. Za dobro ime pa je predpisano, da se ga v vsakem primeru letno preverja za oslabitev (PWC1, 2010).

2.2.1 Denar ustvarjajoča enota in nadomestljiva vrednost

Denar ustvarjajoča enota je tudi nov koncept, ki ga je prinesel standard MSRP 3 z namenom lažjega določanja vrednosti sredstev. Prevzemnik na dan prevzema določi denar ustvarjajočo

enoto (angl. *cash generating unit*, kratko CGU), kateri poleg sredstev pripiše tudi dobro ime, ki ga je uvrstil na svojo bilanco. Med denar ustvarjajoče enote se prav tako razdeli in veže vrednost skupinskih sredstev, kot so prostori za poslovanje in podobno. Denar ustvarjajočo enoto v naslednjih letih vsaj enkrat letno vrednotimo in ugotavljamo njeno nadomestljivo vrednost. Ta nadomestljiva vrednost denar ustvarjajoče enote pa je merilo za slabitev vrednosti dobrega imena (MRS 36, 2009). Če bo vrednost dobrega imena večja od nadomestljive vrednosti denar ustvarjajoče enote, kateri smo pripisali dobro ime pri prevzemu, bomo dobro ime za vrednost razlike oslabili.

Definicijo denar ustvarjajoče enote najdemo v MRS 36, ki nosi naslov Oslabitev sredstev, in v MRS 16, z naslovom Opredmetena osnovna sredstva. V slovenskih računovodskih standardih se to področje nahaja v SRS 1, vendar ni tako obsežno razloženo.

Najmanjša določljiva skupina sredstev, ki ustvarjajo denarne pritoke neodvisno od denarnih pritokov iz drugih sredstev ali skupin sredstev, je denar ustvarjajoča enota (MRS 36, 2009). Prepoznavanje denar ustvarjajoče enote vključuje presojanje. Kadar nadomestljive vrednosti ni mogoče ugotoviti za posamezno sredstvo, podjetje ugotovi najmanjšo skupino sredstev, ki ustvarja v veliki meri neodvisne denarne pritoke.

Za ponazoritev je podal IASB naslednji primer (MRS 36, 2009). Avtobusno podjetje opravlja storitve po pogodbi z mestno občino, ki potrebuje na vsaki progi posebej minimalen obseg storitev. Sredstva in denarne tokove je mogoče ločiti in razdeliti za vsako progo posebej. Ena izmed prog prinaša pomembno izgubo. Ker podjetje ne more okrniti nobene avtobusne proge, je najnižja raven prepoznavnih denarnih pritokov, ki je v veliki meri neodvisna od denarnih pritokov drugih sredstev ali skupin sredstev, za vseh pet prog skupaj. Denar ustvarjajoča enota za vsako progo je torej avtobusno podjetje kot celota.

Pri ugotavljanju in določanju denar ustvarjajoč enote nam veliko pomaga, če se osredotočimo na vire denarnih tokov (pritokov) v podjetje. Poslovanje je nam lahko v veliko podporo v tem, kako spremlja poslovanje podjetja na primer po skupinah proizvodov, področjih, posameznih razmestitvah, okoliših ali območjih ali kako odloča o ohranjanju ali odtujevanju sredstev.

IASB tudi tu navaja primer določitve denar ustvarjajoče enote (MRS 36, 2009). V omenjenem primeru nastopa rudarsko podjetje, ki ima zasebno železnico za prevažanje v rudniku. Zasebna železnica se lahko proda zgolj po vrednosti odpadkov in ne ustvarja denarnih pritokov, ki bi bili v veliki meri neodvisni od denarnih pritokov iz drugih sredstev rudnika. Nadomestljive vrednosti zasebne železnice ni mogoče oceniti, ker njene vrednosti pri uporabi ni mogoče ugotoviti in je verjetno drugačna od vrednosti odpadkov. Zato podjetje oceni nadomestljivo vrednost denar ustvarjajoče enote, ki ji pripada zasebna železnica, ki pa je v tem primeru rudnik kot celota.

Obstoj trga za učinke, ki jih ustvarja posamezno sredstvo ali skupina sredstev, nam bistveno pomaga pri prepoznavanju denar ustvarjajoče enote celo takrat, ko se nekateri ali vsi učinki

uporabijo znotraj podjetja. Pri tem je treba paziti, kako ovrednotimo te učinke, kadar se uporabljajo izključno znotraj podjetja. Upoštevati moramo prihodnje cene, ki bi jih lahko dosegli pri transakcijah med nepovezanima in neodvisnima strankama. Cene ene denar ustvarjajoče enote lahko vplivajo tudi na cene druge denar ustvarjajoče enote znotraj podjetja. V tem primeru je treba torej pri prevrednotenju notranjih cen ene denar ustvarjajoče enote prevrednotiti še učinke pri drugih denar ustvarjajočih enotah (KPMG, 2008).

2.2.2 Postopek preverjanja oslabitve

Nadomestljiva vrednost denar ustvarjajoče enote vsebuje vrednost sredstev, ki sestavljajo enoto in dobro ime, ki je lahko vezano nanjo. Kjer se sredstva skupinijo zaradi ocenitve nadomestljive vrednosti, je pomembno vključiti v denar ustvarjajočo enoto vsa sredstva, ki ustvarjajo ali se uporabljajo za ustvarjanje koristnih denarnih pritokov. Do oslabitve pride takrat, kadar je nadomestljiva vrednost te denar ustvarjajoče enote manjša od njene knjigovodske vrednosti. Izgubo iz oslabitve pa je treba razdeliti na vsa sredstva in dobro ime, ki so na posamezno denar ustvarjajočo enoto vezani (MSRP 3, 2009). MSRP 3 predpisuje, da pri oslabitvi ugotovimo pošteno vrednost sredstev denar ustvarjajoče enote in nato bremenimo morebitno dobro ime. Če je nadomestljiva vrednost manjša kot knjigovodska, pomeni, da podjetje ne dosega denarnih tokov, po katerih je bilo prevzeto in je treba dobro ime oslabiti. Če je nadomestljiva vrednost še manjša in oslabitev dobrega imena ne zadostuje, se izguba razporedi še na ostala sredstva. Medtem ko sredstva lahko slabimo in krepimo, pri dobrem imenu to ni mogoče. Pri slabitvi sredstev pa slabimo le do njihove poštene vrednosti, vrednosti sredstva v uporabi in vrednosti nič, odvisno od obravnavanega primera (MRS 36, 2009).

Pri razporeditvi oslabitve pa se lahko pojavijo težave v primeru, ko je podjetje obračunalo amortizacijo nekega sredstva hitreje kot izhaja iz resnične dobe koristnosti ali pa obratno, če podjetje podaljšuje dobo koristnosti skozi vzdrževanje. V obeh primerih je vrednost teh sredstev nič in tako se izgube beležijo nepravilno (Seetharaman, Sreenivasan & Sudha, 2006).

Testiranje za slabitev dobrega imena se izvaja v dveh korakih (MRS 36, 2009):

1. V prvem koraku ugotovimo pošteno vrednost denar ustvarjajoče enote, kateri smo pripisali dobro ime, in jo primerjamo z njeno knjigovodsko vrednostjo. Če se vrednosti razlikujeta, smo ugotovili, da je verjetno prišlo do slabitve sredstva in zato opravimo še drugi korak.
2. V drugem koraku nato ugotovimo pošteno vrednost vseh sredstev denar ustvarjajoče enote in jo primerjamo s knjigovodsko vrednostjo. Ko ugotovimo vrednost za katero so se oslabila posamezna sredstva denar ustvarjajoče enote, za preostanek oslabimo dobro ime.

2.2.3 Razkritja

Pri raznih računovodskih postavkah je dopuščena osebna presoja računovodij gleda tega, kako ocenijo ali definirajo posamezna področja. To velja v primerih, ko računovodska stroka s svojimi standardi ne omeji in ne določi ožja področja, ampak to prepusti posameznim sestavljalcem računovodskih izkazov, pri tem pa zahteva, da razložijo, kako so postavke definirali in izračunali

v razkritjih. Podjetje torej razkrije informacije, ki omogočajo uporabnikom njegovih računovodskih izkazov, da ocenijo spremembe knjigovodske vrednosti dobrega imena v določenem obdobju. Po standardih MSRP 3 se je obseg razkritij povečal.

V zvezi z dobrim imenom je podjetje dolžno razkriti tudi informacije o nadomestljivi vrednosti in oslabitvi v skladu z MRS 36. To razkritje je velikost izgube, ki je posledica oslabitve dobrega imena. Obvezna so tudi razkritja o denar ustvarjajoči enoti, če se izguba zaradi oslabitve razveljavi za konkretno denar ustvarjajočo enoto. Podjetje lahko izjemoma odloči, da kako sredstvo pripada drugi denar ustvarjajoči enoti kot v prejšnjih obdobjih, ali pa se spremenijo vrste sredstev, združene v denar ustvarjajočo enoto. V tem primeru mora podati določena razkritja, ki utemeljujejo to odločitev v letnem poročilu. V osnovi so razkritja potrebna pri postavkah, ki se jih ne da jasno in splošno definirati, zato je podjetjem prepuščeno, da jih obravnavajo z večjo mero subjektivnosti. Te lastnosti otežijo objektivno analizo finančnih rezultatov (Wiese, 2005).

3 VREDNOTENJE PODJETJA IN NASTANEK DOBREGA IMENA

Za določitev in kasnejše oslabitve je najpomembnejše prvotno vrednotenje podjetja. Natančno in poglobljeno vrednotenje omogoči, da so kasnejše analize hitre in brez težav, obenem pa so odpisi in ostale spremembe tako minimalne. Vrednotenja običajno opravljajo strokovnjaki v skladu s predpisanimi pravili. V EU so v veljavi Mednarodni standardi ocenjevanja vrednosti. Teorija ocenjevanja vrednosti definira vrednost v podjetje vložnega kapitala kot vsoto pričakovanih bodočih koristi diskontirana na sedanjo vrednost z ustrezno diskontno stopnjo (Praznik, 2004, str. 69).

Obstaja več različnih načinov vrednotenja podjetja (Pratt, 2001, str. 46):

- **Način tržnih primerjav** spada pod relativno vrednotenje. Tu se ne osredotočimo na samo podjetje in njegovo specifično notranjo vrednost, temveč podjetje primerjamo z njegovimi konkurenti.
- **Na sredstvih zasnovan način** temelji na načelu substitucije. Ta metoda predpostavlja, da prevrednotimo vsa sredstva in dolgove na pošteno tržno vrednost.
- **Na donosu zasnovan način** pa ima dve glavni metodi, ki sta metoda diskontiranih denarnih tokov in metoda kapitalizacije dobička.

Metodo vrednotenja izberejo ocenjevalci podjetja glede na to, katera najbolj ustreza sektorju v katerem deluje podjetje, pri čemer upoštevajo velikosti podjetja in druge značilnosti. Metoda diskontiranih denarnih tokov je najbolj splošno priznana in uporabljena, vendar je za natančno vrednotenje dobro uporabiti več metod v kombinaciji.

3.1 Vrednotenje po metodi diskontiranih denarnih tokov

Denarni tokovi podjetja so vsi prihodki podjetja v nekem obdobju. Podjetje pa ima obenem tudi odhodke. Bruto denarni tok torej dobimo, ko od rednih prihodkov odštejemo redne odhodke podjetja in prištejemo še strošek amortizacije. Amortizacija namreč ni odhodek, je samo računovodski strošek podjetja, s katerim beležimo, kako neko sredstvo s časom izgublja vrednost. Od bruto denarnega toka pa odštejemo še izdatke za investicije, ki so prav tako nujno potrebne za nadaljevanje rasti in načrtovanega poslovanja podjetja ter odhodek za plačilo davka. Tako dobimo čisti denarni tok podjetja ali prosti denarni tok, kot ga tudi imenujemo. Ta znesek pa je mogoče razdeliti lastnikom, ne da bi s tem omejevali poslovanje ali rasti podjetja (Kruschwitz & Löffler, 2006).

Slika 4: Metoda diskontiranih denarnih tokov

Metoda diskontiranih denarnih tokov (angl. *discounted cash flow method*, kratko DCF) zahteva podrobno analizo poslovanja podjetja, na podlagi katere nato določimo denarne prilive v prihodnjih letih. Ocenjevalno obdobje, v katerem so denarni prilivi natančno določeni, traja običajno 5 let. K tej vrednosti prištejemo še končni člen, kajti vrednoti se vedno za neomejeno obdobje poslovanja podjetja.

Diskontiranje pomeni preračunavanje prihodnjih vrednosti na sedanjo vrednost. Pri tem potrebujemo diskontni faktor, s pomočjo katerega te zneske preračunavamo na sedanjo vrednost. **Diskontno stopnjo** lahko opredelimo kot oportunitetni strošek, ki je enak s pričakovanim donosom alternativne naložbe, in ima približno enako stopnjo tveganja. Na tem mestu nam tveganje predstavlja neuresničljivost prihodnjih donosov. Zahtevana donosnost kapitala mora biti večja od netveganih naložb, kajti prihodnji donosi podjetja vključujejo negotovost. Postavke, ki so vključene v izračun zahtevane donosnosti, dopuščajo določeno mero negotovosti (Damodaran, 2002).

V praksi so se izoblikovale smernice, kako določamo posamezno spremenljivke, še vedno pa pri tem nastajajo problemi. Namreč beto podjetja je težko določiti, kadar podjetje ne kotira na borzi. Tudi postavko tržne donosnosti je težje določiti, kadar podjetje nastopa na več trgih s svojimi produkti.

Pri doslednem vrednotenju je treba upoštevati vsak faktor, posebnost ali specifični dejavnik, ki bi lahko vplival na vrednost ocenjevanega podjetja. Z vrednotenjem ocenimo jasno definirano osnovno vrednost, ki jo nato korigiramo s pribitkom oziroma odbitkom zaradi posebnih lastnosti posameznega podjetja. Vzrok za potrebo po korigiranju osnovne vrednosti je lahko povezan s samim bistvom podjetja in njegovega delovanja ali pa značilnostmi lastništva v podjetju, ki je predmet ocenjevanja.

4 PREVZEM TRGOVSKEGA PODJETJA BETA

V tem poglavju ponazarjam prevzem podjetja in prikažem, kako poteka obračun dobrega imena. Zaradi varstva podatkov in enostavnejšega prikazovanja so številke zaokrožene, podjetji pa označeni z Alfa in Beta. Torej prevzemnik je v našem primeru podjetje Alfa, medtem ko ima podjetje Beta vlogo prevzetega podjetja. Veriga trgovin Alfa z luksuznim tekstilom (v nadaljevanju podjetje A) se je odločila za širjenje na nove trge. Trenutna gospodarska situacija pa ni najbolj naklonjena širitvi trgovskih podjetij, zato se je prvo leto podjetje A odločilo za naložbo v podjetje Beta (v nadaljevanju podjetje B). B ima v sosednji državi, v glavnem mestu, veleblagovnico z luksuznim tekstilom. Podjetje A meni, da bi sinergijski učinki in ekonomija obsega omogočila znižanje stroškov in s tem večje dobičke za obe podjetji. Kot že omenjeno, je trenutna situacija na trgu zaostrena, zato v letu 2009 podjetje A kupi le naložbo v podjetje B, naslednje leto dokupi še večinski delež in v tretjem letu testira svojo naložbo za oslabitev.

4.1 Prevzem v več stopnjah (iz 25% na 75% delež)

Prva stopnja je nakup 25% deleža v podjetju B. Podjetje A kupi 25% delež podjetja B. Poštena vrednost podjetja B je 120.000 EUR pri upoštevanju metode čistih sredstev (celotna sredstva zmanjšana za obveznosti). Iz tega sledi, da je 25% po pošteni vrednosti ocenjeno na 30.000 EUR. V Prilogi 1, Tabela 1 in Tabela 2 vidimo bilanco stanja in izkaz poslovnega izida za naložbeno podjetje. Podjetje A kupi 25% delež v podjetju B 1. januarja 2009 za 38.660 EUR. Z vrednotenjem podjetja po metodi diskontiranih denarnih tokov je vrednost podjetja B 197.769 EUR. V Prilogi 1, Tabela 3 je prikazano vrednotenje podjetja. Vrednotimo natančno za obdobje 8 let, ker je trg za luksuzna oblačila majhen, čas za vstop novih konkurentov na trg pa traja več let, preden pridobi zaupanje kupcev. V trenutni gospodarski situaciji tudi ni pričakovati vstopa novih konkurentov na ta trg.

Predmet nakupa pa ni celotni 100% delež, zato je najprej upoštevan odbitek za pomanjkanje obvladljivosti v višini 15%. Podjetje B je majhno in ne kotira na borzi, zato smo upoštevali tudi

odbitek za pomanjkanje tržljivosti v višini 8%. Po odbitkih je torej 25% delež podjetja za kupca vreden 38.660 EUR.

Tabela 3: Izračun vrednosti podjetja B z odbitki

Ocenjena vrednost investiranega kapitala za 100% delež		197.769
Manj: diskont za pomanjkanje kontrole	15%	29.670
Manj: diskont za pomanjkanje tržnosti	8%	13.450
Ocenjena tržna vrednost lastniškega kapitala popravljeno za diskont		154.650
Ocenjena tržna vrednost lastniškega kapitala za 25% delež popravljeno za diskont za pomanjkanje tržnosti		38.660

Druga stopnja je nakup še 50% deleža v podjetju B in prevzem s 75% lastništvom. Leto kasneje se podjetje A odloči dokupiti dodatni 50% delež v podjetju B, in sicer zaradi uspešnega poslovanja naložbe. Podjetje A 1. januarja 2010 dokupi 50% delež podjetja B za 103.760 EUR. V Prilogi 2, Tabela 1 in Tabela 2 je prikazan izračun vrednosti podjetja B. Poštena vrednost kapitala podjetja je na ta dan 120.000 EUR, torej je 50% delež po poštenu vrednosti ocenjen na 60.000 EUR.

Bilanca podjetja B prikazuje, kakšne vrednosti imajo posamezna sredstva podjetja. Največ vrednosti sredstev ima podjetje v nepremičninah, kar pa je omenjeni trgovski center v glavnem mestu. Tudi neopredmetena sredstva imajo visoko vrednost, kajti podjetje ima ekskluzivno pravico za uvoz nekaterih tekstilnih blagovnih znamk visoke kakovosti. Na pasivni strani bilance pa je dolg podjetja in njegov kapital.

Tabela 4: Bilanca podjetja B na dan 1. januar 2010

AKTIVA		PASIVA	
Stalna sredstva	177.000	Obveznosti	107.000
Neopredmetena dolgoročna sredstva	60.000	Kratkoročne	70.000
Opredmetena osnovna sredstva:		Dolgoročne	37.000
- poslovno potrebne nepremičnine	85.000	Kapital	120.000
- oprema	32.000	Vpoklicani kapital	90.000
Gibliva sredstva	50.000	Kapital manjšinskih lastnikov	30.000
Zaloge	35.000		
Denar in sredstva na banki	15.000		
SREDSTVA SKUPAJ	227.000	OBVEZNOSTI IN KAPITAL SKUPAJ	227.000

Na dan 1. januar 2010 je torej podjetje A prevzelo podjetje B in zato je potrebno izračunati dobro ime. Obenem je na ta dan treba določiti denar ustvarjajoče enote in jim pripisati sredstva ter dobro ime.

Pri prevzemu se je v podjetju B pripoznalo 10.000 EUR novih neopredmetenih sredstev, in sicer na podlagi baze strank. Podjetje ima namreč nabor stalnih kupcev, ki imajo člansko kartico imenovano Beta style, s katero zbirajo točke za popuste. Vsi člani dobivajo mesečnik Beta

fashion in tedenske novičke po elektronski pošti. Podjetje preko te komunikacije s strankami spremlja njihove navade in želje ter se lažje prilagaja potrebam trga. Prevezmo podjetje je ocenilo, da je to pomembna infrastruktura glede uspešnega poslovanja in zato pripoznalo novo skupino neopredmetenih sredstev.

4.1.1 Izračun neobvladujočega deleža po proporcionalni metodi čistih sredstev

Pri prevzemu je bil torej prevzet le 75% delež v podjetju B, zato je ostal še neobvladujoči delež. Predhodno smo omenili da MSRP 3 dopušča dva načina izračuna dobrega imena glede na neobvladujoč delež. Seveda se v obeh primerih izračun višine dobrega imena razlikuje.

Tabela 5: Izračun dobrega imena (MSRP 3)

Nakupna vrednost 50% deleža v B	103.730 €
Plus: poštena vrednost predhodno pridobljenega 25% deleža	51.865 €
Minus: 75% poštene vrednosti na novo pripoznanih neopredmetenih sredstev	7.500 €
Minus: 75% poštene vrednosti celotnih pripoznanih sredstev	90.000 €
Dobro ime	58.095 €

V izračunu upoštevamo le delež vrednosti sredstev, ki smo ga kupili. Nakupni ceni 50% deleža prištejemo predhodno pridobljeni delež v višini 25% po pošteni vrednosti. Od tega zneska nato odštejemo 75% vrednost pripoznanih sredstev, vključno z na novo pripoznanimi neopredmetenimi sredstvi. Razlika, ki jo dobimo, predstavlja dobro ime kupljenega deleža podjetja B. Pri teh metodah govorimo samo o čistih sredstvih, ki predstavljajo celotna sredstva, zmanjšana za vrednost dolgov. Čista sredstva so torej enaka vrednosti kapitala podjetja.

4.1.2 Izračun neobvladujočega deleža po metodi celotne poštene vrednosti

Izračun dobrega imena po metodi celotne poštene vrednosti čistih sredstev znaša 23.000 EUR. Izračun pa je sledeč:

Tabela 6: Izračun dobrega imena

Nakupna vrednost 50% deleža v B	103.730 €
Plus: poštena vrednost predhodno pridobljenega 25% deleža	51.865 €
Plus: poštena vrednost neobvladujočega 25% deleža	46.840 €
Minus: 100% poštene vrednosti na novo pripoznanih neopredmetenih sredstev	10.000 €
Minus: 100% poštene vrednosti celotnih pripoznanih sredstev	120.000 €
Dobro ime	72.435 €

Metoda celotne poštene vrednosti upošteva celoten znesek čistih sredstev, zato je treba nakupni ceni in pošteni vrednosti predhodno pridobljenega deleža prišteti še pošteno vrednost neobvladujočega deleža. Pri tej metodi je potrebno neobvladujoči delež posebej vrednotiti, kot je prikazano v Prilogi 2, Tabela 3.

V primerjavi z izračunom po metodi iz prejšnje točke, je tu dobro ime višje v vrednosti 14.340,00 EUR. Ta del dobrega imena pripada neobvladujočemu deležu. V predhodnem izračunu neobvladujoči delež ni imel dobrega imena, ker je bilo dobro ime izračunano le za kupljen odstotek vrednosti čistih sredstev.

4.1.3 Konsolidacija in knjiženje

Prevzem je treba sedaj, ko smo določili dobro ime in na novo pripoznana sredstva, še uvrstiti v konsolidirano bilanco. Knjižbe so trenutno posebej zabeležene v knjigah. Investicija v podjetje B znaša 142.390 EUR, kar pa je seštevek obeh nakupov. Vrednost prve investicije se je z drugim nakupom povečala, obenem pa je nastalo dobro ime. Poslovna združitev je zabeležena le v konsolidiranih knjigovodskih izkazih družbe A.

Tabela 7: Konsolidirano poročilo poslovne združitve

Konsolidirano poročilo na dan 1. januar 2010	podjetje A	podjetje B	dnevnik 1	dnevnik 2	Konsolidirano podjetje A
Investicija v podjetje A	142.390		13.205	-155.595	0
Stalna sredstva		177.000			177.000
Gibljava sredstva		50.000			50.000
Na novo pripoznana neopredmetena sred.				10.000	10.000
Dobro ime				72.435	72.435
Celotna pripoznana sredstva	142.390,00 €	227.000,00 €	13.205,00 €	-73.160,00 €	309.435,00 €
Obveznosti		107.000			107.000
Kapital	142.390	120.000		-120.000	142.390
Dobiček tekočega leta			13.205		13.205
Neobvladujoči delež				46.840	46.840
Kapital in obveznosti podjetja	142.390,00 €	227.000,00 €	13.205,00 €	-73.160,00 €	309.435,00 €

Dnevnik 1 prikazuje ponovno oceno že obstoječega 25% deleža v podjetju po pošteni vrednosti na dan prevzema. Obstoječi delež, ki smo ga kupili leto prej za 38.660 EUR, razumemo tako, kot da smo ga prodali za 51.865 EUR. Pri tem poslu torej beležimo 13.205 EUR dobička, ki se tudi obračuna v konsolidiranih izkazih podjetja A.

Dnevnik 2 ponazarja, kako smo konsolidirali poročilo. Najprej bilanco zmanjšamo za vrednost celotne investicije podjetja A v podjetje B, izvedene v 2 korakih. Upoštevamo tudi zmanjšanje za dobiček (ali morebitno izgubo), ki jo ugotovimo pri prevrednotenju predhodno pridobljenega deleža. Vrednost sredstev in dolgov združimo z obstoječimi postavkami v bilanci podjetja A, preostanek pa razdelimo med postavke dobrega imena, na novo pripoznana neopredmetena sredstva in neobvladujoč delež v podjetju B.

4.2 Periodično preverjanje oslabitve dobrega imena

V tretjem letu se je gospodarski položaj še bolj zaostril, padla pa je tudi vrednost nepremičnin. Obstajajo torej dejavniki, ki nakazujejo na spremembe vrednosti sredstev. Sledi preverjanje oslabitve.

Za denar ustvarjajočo enoto smo določili celotno podjetje B, ki nosi vrednost obstoječih sredstev in dobrega imena. Sestavljena je, kot je prikazano v Tabeli 8.

Tabela 8: Denar ustvarjajoča enota na dan 1. januar 2010

SREDSTVA DENAR USTVARJAJOČE ENOTE	
Neopredmetena dolgoročna sredstva	60.000
Baza strank	10.000
Opredmetena osnovna sredstva	
- poslovno potrebne nepremičnine	85.000
- oprema	32.000
Zaloge	35.000
Denar in sredstva na banki	15.000
Dobro ime	72.435
Obveznosti	-95.000
SREDSTVA SKUPAJ	214.435

Korak 1 poteka sledeče. Matično podjetje je z namenom, da se ugotovi poštena vrednost sredstev podjetja B, vrednotilo denar ustvarjajočo enoto ponovno z metodo diskontiranih denarnih tokov. Pri vrednotenju je ocenjena poštena vrednost podjetja B na dan 1.1.2010, v višini 189.686 EUR. Izračun je priložen v Prilogi 3, Tabela 1 in Tabela 2.

Tabela 9: Korak 1 za testiranje oslabitve enote

Nadomestljiva vrednost enote na dan 1.1.2011	189.686 €
Knjigovodska vrednost enote na dan 1.1.2011	214.435 €
Razlika	-24.749 €

S testiranjem oslabitve denar ustvarjajoče enote, smo prišli do ugotovitve, da je enota oslABLJENA. Višina oslabitve znaša 24.749 EUR. Sedaj moramo v drugem koraku ugotoviti, v kakšni višini so oslABLJENO dobro ime in preostala sredstva.

V **koraku 2** posebej ugotavljamo pošteno vrednost za vsako sredstvo denar ustvarjajoče enote. Pri tem ne izpustimo neopredmetenih sredstev, izključimo pa dobro ime. Oslabitev dobrega imena bo preostala vrednost, ki jo ne bomo mogli pripisati sredstvom denar ustvarjajoče enote.

Tabela 10: Slabitev sredstev

SREDSTVA DENAR USTVARJAJOČE ENOTE	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Neopredmetena dolgoročna sredstva	60.000	58.000
Baza strank	10.000	10.000
Opredmetena osnovna sredstva		
- poslovno potrebne nepremičnine	85.000	83.000
- oprema	32.000	32.000
Zaloge	35.000	35.000
Denar in sredstva na banki	15.000	13.000
Dobro ime		
Obveznosti	-95.000	-100.000
SREDSTVA SKUPAJ	142.000	131.000

Pri vrednotenju sredstev si pomagamo s tržnimi vrednostmi ali pa vrednostmi pri uporabi. Tako smo določili, da so se oslabila neopredmetena sredstva, padla je vrednost nepremičnin in zmanjšala so se likvidnostna sredstva. Upoštevamo tudi povečanje zadolžitve v tem letu, ki je nastala zaradi naraščajočih vrednosti obresti.

Nato ugotovimo oslabitev dobrega imena. V prvem koraku smo torej ugotovili, da se je vrednost denar ustvarjajoče enote zmanjšala za 24.749 EUR, sedaj pa smo izračunali, da 11.000 EUR pripada slabitvi sredstev. Dobro ime bomo tako oslabili v višini 13.749 EUR. Nova bilanca denar ustvarjajoče enote je sledeča:

Tabela 11: Enota po oslabitvi

SREDSTVA DENAR USTVARJAJOČE ENOTE	
Neopredmetena dolgoročna sredstva	58.000
Baza strank	10.000
Opredmetena osnovna sredstva	
- poslovno potrebne nepremičnine	83.000
- oprema	32.000
Zaloge	35.000
Denar in sredstva na banki	13.000
Dobro ime	58.686
Obveznosti	-100.000
SREDSTVA SKUPAJ	189.686

SKLEP

Poslovne združitve ustvarjajo dobro ime pri tem, ko eno podjetje kupi dobičkonosnost drugega podjetja. Razlogi za prevzeme in združitve so različni. Najpogosteje se podjetja odločajo preko prevzema povečati svoj tržni delež, prihraniti čas pri širitvi na nove trge, pridobiti nova tehnična znanja, doseči razširitev spektra produktov in podobno. Nakupna cena, ki jo je neko podjetje pripravljeno plačati z namenom, da prevzame drugo podjetje, je večja od čistih sredstev

slednjega, kadar ima podjetje lastnosti, ki so pomembne za prevzemnika. Pri tem pa iz premije, vključene v ceno, nastane računovodsko dobro ime in nove postavke neopredmetenih sredstev.

Standardi MSRP določajo, kako naj računovodska stroka beleži posebnosti prevzemov in združitve v svojih izkazih. Metoda obračunavanja, ki jo narekujejo standardi, je prevzemna metoda. Knjigovodsko vrednost prevzetega podjetja je treba popraviti na pošteno vrednost sredstev. Preden se določi dobro ime, je potrebno pripoznati še nova neopredmetena sredstva po kriteriju določljivosti. Dobro ime pa je nato razlika med nakupno ceno in vrednostjo vseh sredstev, pripoznanih po pošteni vrednosti.

Za združitve v več stopnjah in prevzeme nepopolnih deležev podjetja veljajo posebna pravila računovodenja. Datum prevzema je, ko večinski delež preide v roke prevzemnika. Na ta dan se preračunajo predhodno pridobljeni deleži in se določi dobro ime. Kasnejše pridobitve ne spreminjajo vrednosti dobrega imena. Pri pridobitvi manj kot 100% deleža podjetja pa izračunamo dobro ime po popolni metodi ali proporcionalni metodi. Višina dobrega imena je odvisna od metode, s katero izračunamo dobro ime.

Z računovodskimi standardi se določa tudi to, kako se dobro ime obravnava čez nekaj let po pridobitvi. Potrebna so preverjanja glede oslabitve. Vrednost dobrega imena oslabi, če nastopijo neugodni zunanji ali notranji dejavniki. Letno preverjamo oslabitev dobrega imena. Zaradi narave dobrega imena, in ker smo ga že prvotno pridobili po izločitveni metodi, ga ni mogoče vrednotiti samostojno. Dobro ime namreč že ob nastanku pripišemo eni ali več denar ustvarjajočim enotam. To je najmanjša možna skupina sredstev, ki lahko samostojno proizvajajo denarne tokove. To denar ustvarjajočo enoto nato preverjamo za oslabitev. V primeru, ko ugotovimo, da je prišlo do oslabitve, natančno analiziramo pošteno vrednost posameznega sredstva te enote, ostanek pa pripišemo slabitvi dobrega imena. Medtem ko ostala sredstva lahko tudi pridobijo na vrednosti, postavka dobrega imena le slabi.

Uvedba denar ustvarjajoče enote in vrednotenje na podlagi denarnih tokov v povezavi z njo je bila sprejeta zelo različno. Predvsem je potrebno še nekaj časa, da se bo pokazalo, kako učinkovita je inovacija, ki je sprejeta v praksi. Računovodenje dobrega imena je bilo s temi standardi prvič od uveljavitve posodobljeno. Prenovljeni standardi MSRP 3 zahtevajo, da se vsa določljiva neopredmetena sredstva obravnavajo ločeno od dobrega imena. Sprejetje več kategorij neopredmetenih sredstev in izločite le-teh iz postavke dobrega imena je korak v pravo smer.

Še vedno pa ostajajo bistvene postavke, ki so prispevale k poslovni odločitvi o prevzemu, združene v postavki dobro ime. Glede na to, da se dobro ime določi po metodi izločitve in je vanj vključeno vse, kar se ne da izločiti, je razumljivo, da ima v različnih podjetjih ta ista postavka različne pomeni. Ta postavka tako postane zavajajoča za zunanje investitorje, ko poskušajo analizirati njeno vrednost. V bilancah večjih mednarodnih podjetji je dobro ime pogosto največja postavka med sredstvi podjetja, kar pomeni, da ga je treba zelo jasno opredeliti.

LITERATURA IN VIRI

1. Brealey, R. A., Myers, S. C., & Franklin, A. (2006). *Principles Of Corporate Finance* (8th Edition). New York: Hill McGraw Inc.
2. Damodaran, A. (2002). *Investment Valuation, Tools and Techniques for Determining the value of Any Asset* (Second Edition izd.). New York: John Wiley & Sons.
3. Deloitte (2010). *Žepni MSRP 2010*. New York: Deloitte Touche Tohmatsu Ltd.
4. EU Komisija (2008). *Endorsement of revised IFRS 3 Business combinations and amended IAS 27 Consolidated and Separate Financial Statements*. Bruselj: IASCF.
5. Ferrari, M., & Montanari, S. (2010). The IAS/IFRS application on the intangible assets of non-listed companies. *Journal of modern accounting and auditing* , 21.
6. Fridson, M., & Alvarez, F. (2002). *Financial Statement Analysis*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
7. Herring, H. (2002). *Business combinations & international accounting* (1st edition). Mason: Thomson (South-Western).
8. IASC (2011). *International Accounting Standards Committee Foundation*. Najdeno 1. februarja 2011 na spletnem naslovu <http://archive.iasb.org.uk/about/history.asp>
9. Johansson, S. E., Hjelström, T. & Hellman, N. (2010). *Goodwill components and impairment tests under conservative accounting: A theoretical evaluation*. Stockholm: Stockholm School of Economics.
10. KPMG. (2008). *First impressions IFRS 3 and FAS 141R Business combinations*. Amstelveen: KPMG LLP.
11. Kruschwitz, L., & Löffler, A. (2006). *Discounted Cash Flow, A Theory of the Valuation of Firms*. New York: John Wiley & Sons Ltd.
12. MRS 36. (2009, 31. december). Najdeno 1. februarja 2011 na spletnem naslovu <http://eifrs.iasb.org/eifrs/bnstandards/en/ias36.pdf>
13. MRS 38. (2009, 31. december). Najdeno 1. februarja 2011 na spletnem naslovu <http://eifrs.iasb.org/eifrs/bnstandards/en/ias38.pdf>
14. MSRP 3. (2009, 31. december). Najdeno 1. februarja 2011 na spletnem naslovu <http://eifrs.iasb.org/eifrs/bnstandards/en/ifrs3.pdf>
15. Moherle, S. R., Reynolds-Moherle, J. A., & Wallace, J. (2001, september). How informative are earnings numbers that exclude goodwill amortization. *Accounting Horizons*, 15.
16. Morricone, S., Oriani, R., & Sobrero, M. (2009, 1. junij). *Social Science Research Network*, The value relevance of intangible assets in the mandatory adoption of IFRS. Najdeno 1. februarja 2011 na spletnem naslovu: <http://ssrn.com/abstract=1600725>
17. Pratt, S. P. (2001). *The Market Approach to Valuing Business*. New York: John Wiley & Sons.
18. Praznik, B. (2004). *Priročnik za ocenjevanje vrednosti podjetji* (Zv. Strokovna zbirka slovenskega inštituta za revizijo 3. zvezek, 1. izdaja). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

19. PWC. (2009). *A Global Guide to Accounting for Business Combinations and Noncontrolling Interests*. New York: Price Waterhouse Coopers.
20. PWC1. (2010, august). Price Waterhouse Coopers, *International Financial Reporting Standards Pocket Guide 2010*. Najdeno 1. februarja 2011 na spletnem naslovu: www.pwc.com/ifrs
21. Seetharaman, A., Sreenivasan, J., & Sudha, R. (2006). Managing impairment of goodwill. *Journal of Intellectual Capital*, 7 (3), 338-353.
22. Simmonds, A., & Ware, R. (2010, 22. junij). *Practical issues arising from IFRS 3 Business Combinations*. Najdeno 1. februarja 2011 na spletnem naslovu <http://www.ion.icaew.com/ClientFiles/a06440d3-2e19-4bec-b5c1-bbe12171da6a/IFRS3.pdf>
23. Suntharee, L. (2010). Fair value accounting and intangible assets: Goodwill impairment and managerial choice. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 18 (2), 120-130.
24. Wiese, A. (2005). Accounting for goodwill: The transition from amortisation to impairment – an impact assessment. *Meditari Accountancy Research*, 13 (1), 105-120.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Ocenitev nakupne cene investicije v 25% delež podjetja B.....	1
Priloga 2: Vrednotenje podjetja B z namenom prevzema 75% deleža.....	3
Priloga 3: Vrednotenje denar ustvarjajoče enote in preverjanje za oslabitev	6

Priloga 1: Ocenitev nakupne cene investicije v 25% delež podjetja B

Tabela 1: Bilanca stanja in izkaz poslovnega izida podjetja B na dan 1.januar 2009

AKTIVA		PASIVA	
Stalna sredstva	175.000	Obveznosti	95.000
Neopredmetena dolgoročna sredstva	60.000	Kratkoročne	60.000
Opredmetena osnovna sredstva		Dolgoročne	35.000
- poslovno potrebne nepremičnine	85.000	Kapital	120.000
- oprema	30.000	Vpoklicani kapital	120.000
Gibljava sredstva	40.000	Kapital manjšinskih lastnikov	0
Zaloge	30.000		
Denar in sredstva na banki	10.000		
SREDSTVA SKUPAJ	215.000	OBVEZNOSTI IN KAPITAL SKUPAJ	215.000

Tabela 2: Izkaz poslovnega izida za leto 2008

Izkaz poslovnega izida	2008
Prihodek poslovanja	64.500
Stroški poslovanja	56.000
- stroški blaga in materiala	34.000
- stroški storitev	6.000
- stroški dela	10.000
- amortizacija	
za nepremičnine	4.000
za druga opredmetena sredstva	2.000
- prevrednot. poslovni odhodki	0
Dobiček iz poslovanja	8.500
Prihodki iz financiranja	3.000
Stroški financiranja	10.700
Dobiček pred davki in izrednimi dogodki	800
Izredni prihodki	0
Izredni odhodki	0
Dobiček pred davki	800
Davki	160
Čisti dobiček	640

Tabela 3: Napoved diskontiranega denarnega toka za podjetje B in izračun vrednosti podjetja B na dan 1.januar 2009

	napoved 2009	napoved 2010	napoved 2011	napoved 2012	napoved 2013	napoved 2014	napoved 2015	napoved 2016
EBIT	8.000	11.600	13.954	16.224	20.886	23.158	25.524	27.183
Plus: amortizacija	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Bruto denarni tok	14.000	17.600	19.954	22.224	26.886	29.158	31.524	33.183
Manj: izdatki za investicije	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800
Manj: davek	-200	-410	-1.039	-1.941	-2.368	-2.813	-3.121	-3.436
Prosti denarni tok	3.200	6.800	9.154	11.424	16.086	18.358	20.724	22.383
Diskontni faktor $(1+WACC)^n$	1,10	1,21	1,33	1,46	1,61	1,77	1,95	2,14
Sedanja vrednost (SV) prostega denarnega = (FCF/Df)	2.909	5.620	6.878	7.803	9.988	10.363	10.634	10.442

Vsota SV denarnega toka	64.637
SV preostale vrednosti	133.132
Ocenjena vrednost investiranega kapitala za 100% delež	197.769

WACC = 10%

Preostala vrednost

Neto denarni tok = 22.383

Stopna rasti = 2%

Priloga 2: Vrednotenje podjetja B z namenom prevzema 75% deleža

Tabela 4: Izkaz poslovnega izida in napoved denarnih tokov podjetja B

Izkaz poslovnega izida	2008	2009	napoved	napoved	napoved	napoved	napoved	napoved	napoved	napoved	napoved
			2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prihodek poslovanja	64.500	64.800	65.000	67.275	69.630	71.719	73.870	75.717	77.610	79.240	80.904
Stroški poslovanja	56.000	56.400	54.400	54.009	54.439	53.292	53.967	54.666	55.389	56.138	56.912
- stroški blaga in materiala	34.000	33.000	31.000	30.000	29.800	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000
- stroški storitev	6.000	7.000	7.000	7.245	7.499	7.761	8.033	8.314	8.605	8.906	9.218
- stroški dela	10.000	10.400	10.400	10.764	11.141	11.531	11.934	12.352	12.784	13.232	13.695
- amortizacija											
za nepremičnine	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
za druga opredmetena sredstva	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
- prevrednot. poslovni odhodki	0	0	0								
Dobiček iz poslovanja	8.500	8.400	10.600	13.266	15.190	18.427	19.903	21.051	22.221	23.102	23.991
Prihodki iz financiranja	3.000	3.000	3.000	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Stroški financiranja	10.700	11.200	11.200	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Dobiček pred davki in izrednimi dogodki	800	200	2.400	5.766	7.690	10.927	12.403	13.551	14.721	15.602	16.491
Izredni prihodki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izredni odhodki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobiček pred davki	800	200	2.400	5.766	7.690	10.927	12.403	13.551	14.721	15.602	16.491
Davki	160	40	480	1.153	1.538	2.185	2.481	2.710	2.944	3.120	3.298
Čisti dobiček	640	160	1.920	4.613	6.152	8.741	9.923	10.841	11.777	12.482	13.193

Tabela 5: Izračun vrednosti nakupa dodatnega 50% deleža podjetja B

	napoved 2010	napoved 2011	napoved 2012	napoved 2013	napoved 2014	napoved 2015	napoved 2016	napoved 2017
EBIT	10.600	13.266	15.190	18.427	19.903	21.051	22.221	23.102
Plus: amortizacija	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Bruto denarni tok	16.600	19.266	21.190	24.427	25.903	27.051	28.221	29.102
Manj: izdatki za investicije	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800
Manj: davek	-200	-410	-1.039	-1.941	-2.368	-2.813	-3.121	-3.436
Prosti denarni tok	5.800	8.466	10.390	13.627	15.103	16.251	17.421	18.302
Diskontni faktor $(1+WACC)^n$	1,08	1,17	1,26	1,36	1,47	1,59	1,71	1,85
Sedanja vrednost (SV) prostega denarja = (FCF/Df)	5.370	7.258	8.248	10.016	10.279	10.241	10.165	9.888

Vsota SV denarnega toka	71.466
SV preostale vrednosti	168.095
Ocenjena vrednost investiranega kapitala za 100% delež	239.561
Manj: diskont za pomanjkanje kontrole	5,5% -13.170
Manj: diskont za pomanjkanje tržnosti	8,4% -18.930
Popravljen ocenjeni delež	207.461

WACC = 8%
Preostala vrednost
Neto denarni tok = 18.302
Stopna rasti = 2%

50% nekontrolni delež podjetja B	103.730
---	----------------

Tabela 6: Izračun neobvladujočega 25% deleža podjetja B po prevzemu

	napoved 2010	napoved 2011	napoved 2012	napoved 2013	napoved 2014	napoved 2015	napoved 2016	napoved 2017
EBIT	10.600	13.266	15.190	18.427	19.903	21.051	22.221	23.102
Plus: amortizacija	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Bruto denarni tok	16.600	19.266	21.190	24.427	25.903	27.051	28.221	29.102
Manj: izdatki za investicije	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800
Manj: davek	-200	-410	-1.039	-1.941	-2.368	-2.813	-3.121	-3.436
Prosti denarni tok	5.800	8.466	10.390	13.627	15.103	16.251	17.421	18.302
Diskontni faktor $(1+WACC)^n$	1,08	1,17	1,26	1,36	1,47	1,59	1,71	1,85
Sedanja vrednost (SV) prostega denarnega = (FCF/Df)	5.370	7.258	8.248	10.016	10.279	10.241	10.165	9.888

Vsota SV denarnega toka	71.466
SV preostale vrednosti	168.095
Ocenjena vrednost investiranega kapitala za 100% delež	239.561
Manj: diskont za pomanjkanje kontrole	15% -35.930
Manj: diskont za pomanjkanje tržnosti	8% -16.290
Popravljen ocenjen delež za odbitke	187.341

WACC = 8%
Preostala vrednost
Neto denarni tok = 18.302
Stopna rasti = 2%

25% nekontrolni delež podjetja B	46.835
---	---------------

Priloga 3: Vrednotenje denar ustvarjajoče enote in preverjanje za oslabitev

Tabela 7: Izkaz poslovnega izida enote in popravljena napoved denarnih tokov

Izkaz poslovnega izida		<i>napoved</i>	<i>napoved</i>	<i>napoved</i>	<i>napoved</i>	<i>napoved</i>	<i>napoved</i>	<i>napoved</i>	<i>napoved</i>
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prihodek poslovanja	64.000	64.640	65.933	67.581	69.609	71.697	73.848	76.063	77.965
Stroški poslovanja	57.200	55.994	55.093	53.597	53.907	54.222	54.542	54.868	55.200
- stroški blaga in materiala	32.500	31.000	29.800	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000
- stroški storitev	8.000	8.080	8.161	8.242	8.325	8.408	8.492	8.577	8.663
- stroški dela	10.700	10.914	11.132	11.355	11.582	11.814	12.050	12.291	12.537
- amortizacija									
za nepremičnine	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
za druga opredmetena sredstva	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
- prevrednot. poslovni odhodki	0								
Dobiček iz poslovanja	6.800	8.646	10.840	13.984	15.702	17.475	19.306	21.195	22.765
Prihodki iz financiranja	3.000	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Stroški financiranja	11.200	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Dobiček pred davki in izrednimi dogodki	-1.400	1.146	3.340	6.484	8.202	9.975	11.806	13.695	15.265
Izredni prihodki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izredni odhodki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobiček pred davki	-1.400	1.146	3.340	6.484	8.202	9.975	11.806	13.695	15.265
Davki	-280	229	668	1.297	1.640	1.995	2.361	2.739	3.053
Čisti dobiček	-1.120	917	2.672	5.187	6.561	7.980	9.444	10.956	12.212

Tabela 8: Vrednotenje enote in ugotavljanje njene poštene nadomestljive vrednosti

	napoved 2011	napoved 2012	napoved 2013	napoved 2014	napoved 2015	napoved 2016	napoved 2017	napoved 2018
EBIT	8.646	10.840	13.984	15.702	17.475	19.306	21.195	22.765
Plus: amortizacija	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Bruto denarni tok	14.646	16.840	19.984	21.702	23.475	25.306	27.195	28.765
Manj: izdatki za investicije	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800	-10.800
Manj: davek	-200	-410	-1.039	-1.941	-2.368	-2.813	-3.121	-3.436
Prosti denarni tok	3.846	6.040	9.184	10.902	12.675	14.506	16.395	17.965
Diskontni faktor (1+WACC) ⁿ	1,09	1,19	1,30	1,41	1,54	1,68	1,83	1,99
Sedanja vrednost (SV) prostega denarnega = (FCF/Df)	3.528	5.084	7.092	7.723	8.238	8.649	8.969	9.016
Vsota SV denarnega toka	58.298							
SV preostale vrednosti	131.377							
Ocenjena vrednost investiranega kapitala za 100% delež	189.676							
vrednost 75% deleža enote	142.257							

WACC = 9%
Preostala vrednost
Neto denarni tok = 17.965
Stopna rasti = 2%